

Doek valt voor Citydienst

>

Kerstconcerten met één hand

Jaren achtereen werd het kerstconcert gestart met donderend orgelspel en het zingen van Komt allen tezamen. Maar daar is duidelijk verandering in gekomen. Het is stil op 21 en 22 december als de kerstconcerten beginnen, en het licht is uit. En dan heel zacht vanuit de verte klinkt In the beginning... Vol overgave wordt The Creation gezongen. Bij het: let there be light wordt de kerk pas in het licht gezet. Twee heel verschillende manieren om een kerstconcert te beginnen. CRM was

extra goed geconcentreerd, want Aad van der Hoeven kon maar met een hand dirigeren, omdat zijn andere in een mitella rustte vanwege een handblessure. Tijdens dit kerstconcert kon CRM weer eens naar een ander koor luisteren: Gloria-Toonkunst uit Vlaardingen. Na de pauze was weer het licht in de kerk gedoofd en werd vol overgave met het Stille Nacht begonnen. Het laatste gedeelte van het concert werd in gezamenlijkheid door de beide koren uitgevoerd.. Het Ere zij God werd, onder Aarnoud's begeleiding niet gedragen gezongen, maar de kerk ingeslingerd.

2003

Repertoirevernieuwing

Lust of last

CRM begint ernst te maken met de repertoirevernieuwing. In 2003 zal daarvoor veel repetitietijd worden ingeruimd om nieuwe muziek in te studeren. Ook zal meer aan partijstudie worden gedaan, waarbij Kees Schrijver zoveel mogelijk wordt ingezet. Het vinden van goede en verantwoorde muziek is een moeilijke zaak. Repertoirevernieuwing is langetermijndenkenwerk. CRM moet daarbij anderhalf tot twee jaar vooruit kijken. Maar dan blijkt die periode door de 'moeilijke' nieuwe stof, voor enkele

leden een bijna onoverkomelijke tijd en daarom moesten we van enkele leden noodgedwongen afscheid nemen. De nieuw in te studeren werken waren:

L'Adieu des Bergers H. Berlioz
In Epiphania Domini M. Neumann
I could have danced all night
Cent mille chansons

Licht dat ons aanstoot in de morgen
Selig sind die Verfolgung leiden

Wilhelm Kienzl

Wandrer's Nachtlied Jan Nieland
Down by the salley gardens
Heavenly light

Ook werd een opdracht gegund tot het speciaal voor CRM com-

poneren van een koorstuk aan de kapelmeester van de O.L. Vrouwe Kathedraal in Antwerpen, de heer Sebastiaan van Steenberge. Als alles volgens plan verloopt, zouden we dat stuk in 2004 in Antwerpen als première kunnen uitvoeren. Ook *Landerkennung* van E. Grieg en *Les Martyrs* van C. Gounod werden ontstof en weer op het repertoire genomen.

Opstandingskerk werd Bergkerk

Na een grondige restauratie van de Opstandingskerk werd na vele overwegingen besloten deze kerk voortaan Bergkerk te gaan noemen.

Mannenkoor Harmonie uit Paramaribo in Den Haag

Mannenkoren in dubbelconcert

'Harmonie' het mannenkoor uit Paramaribo, Suriname gaf in een tournee van drie weken in zeven verschillende plaatsen, even zovele concerten ter gelegenheid van hun zestigste verjaardag. Op vrijdagavond 25 april kwamen zij naar Den Haag voor een optreden. Gastkoor was ons CRM in een hete, maar goedgevulde Ontmoetingskerk.

Een historische terugblik

Tijdens een radiolezing in Paramaribo, trad op 23 september 1943 een gelegenheidskoor op voor broeders vrijmetselaars. Dit optreden had zo'n succes dat op voorstel van de heer Chris Leeuw al op 26 september het 'mannenkoor Harmonie' opgericht werd. Hij werd daarmee hun voorzitter en Leonard Heinemann dirigent. Sinds 1993 staat het mannenkoor onder artistieke leiding van Harrold Sijlbing. Het koor heeft sinds de oprichting een gevarieerd klassiek en licht klassiek repertoire dat geleidelijk werd uitgebreid met muziek uit musicals, spirituals, Zuid-Amerikaanse en nationale folklore.

Het concert

Harrold Sijlbing en zijn mannen waren in Den Haag bijna aan het slot van hun tournee. De band tussen de 35 koorleden bleek zo hecht en compact als doorgaans aan het eind van een concertreis mag worden verwacht. In de Haagse Aaltje Noorderwierstraat was een groot deel van de Surinaamse gemeenschap uit Den Haag en omstreken neergestreken. Sommige dames hadden zich extra feestelijk in traditionele feestkledij gestoken. Sijlbing is blijkbaar niet een dirigent voor de dirigerestok, bij hem zit mimiek en ritme in het bloed en met zijn blik weet hij dat feilloos op zijn mannen over te brengen. Zodra zijn koor begint, hoor je gedrevenheid om het publiek te doordringen met de kracht van hun songs. Zij brachten voor de pauze een mooie mix van religieus en spirituals, en van folksongs na de pauze.

Het programma

Niet elke uitvoering die CRM als gastkoor geeft, is gelijk aan andere. Er zijn verschillen, hoewel een CRM-concert wel altijd iets feestelijks heeft. Hun programma was daarom met zorg op deze avond afgestemd. Op het podium was het voor beide koren wat passen en meten, maar ze stonden er warm en broederlijk om de avond te openen met het melodieuze *Wi Tata*. CRM kan dit Surinaamse wereldgebed gelijk toevoegen aan zijn eigen repertoire, bij de vele andere vertalingen van het Onze Vader. Het lukte CRM, dat het eerste blok had, ondanks de

warmte op stem te blijven in Alles wat adem heeft, maar in Creation zakte het verwaarloosd door de knieën. Aarnoud de Groen moest met zijn orgel hulp bieden om de ruim 120 mannen weer op de juiste toon te zetten. I need thee en Bless the Lord liepen als vanouds. Ook in Sëlig sind die Verfolgung leiden klomk een zekere onrust door. Maar dat zal niet door iedereen zijn opgemerkt, want het publiek was extra gul in zijn applaus, meermalen aangespoord door de woorden: laat ze maar klappen van mevrouw Rita Harry, de presentatrice van deze avond.

Harmonie opende zijn aandeel met Agnus Dei, in een bijzondere bewerking. Ook opmerkelijk was het in het Nederlands gezongen Panis Angelicus. Nobody knows was echter opwindender en deze spiritual kan eigenlijk alleen door zo'n koor gezongen worden. Je ziet de beelden voor je. Een lekker ritme van aangeef- en antwoordstemmen had Oh, won't you sit down.

Vervolgens Tangi een onverstaanbaar lied met een op Afrika geënte melodie. Dry Bones, was opzweepend, het menselijk skelet in kwarttonen hoger en omlaag aftastend, van het teenkootje tot de halswervels en terug. Elke toonverandering werd afgesloten met de woorden I hear the Words of my Lord. De spiritual Soon a will be done was het laatste nummer voor de pauze, waarin niet de toonhoogte, maar het ritme het belangrijkste was. Iedere versnelling of vertraging van het ritme werd afgesloten met het refrein I want to meet my Jesus.

Na de pauze

CRM startte na de pauze met One hand en liet ook De Nacht geroutineerd weerklinken. In Chor der Jäger trompetterde CRM dat het een lust was, hoewel dat gedeelte wat meer aandacht zou mogen krijgen, omdat hoorbaar niet alle koorleden van hun eigen partij uitgingen. Maar ook hier kreeg CRM weer het voordeel van de twijfel van het enthousiasme van het publiek. Met de twee nummers I could have danced en Oh, what a beautiful morning sloot CRM, als stond het bij een tv-opname van de EO, volumineus zijn koordeel af.

door Wim Heijsteeg

Aad van der Hoeven begeleidde 'Harmonie' vervolgens op de vleugel in Eres tu, de eerste van de reeks ritmische folksongs. Harmonie was in een overkleed het podium opgekomen, een *Biki Panje*. Het roemruchte Mexicaanse Malagueña werd daarna a capella uitgevoerd en in Alma Llanera herkenden we een Venezolaans lied, begeleid door bongo en sambaballen.

Harrold Sijlbing heeft een zesde zintuig om de juiste steer te schilderen in het ritme van de canonzang O Trenzinho over een Braziliaans treintje, *ca-cha-ta-ca, ca-cha-ta-ca*, waarin hij zijn koor opzweept en een extreem dynamische ondertoon meegaf van melodieuze tegenstellingen. Hij wist zijn koor tot grote hoogte te brengen van collectief zacht gestamel naar een resonerend fortissimo, terwijl het Zuid-Amerikaanse Homeless van hem een breed ritmische golfslag meekreeg. Hoewel eindigend in een positieve dissonant, ontlokte het desondanks kreten van bewondering. Harmonie eindigde met de nummers Kibri Tiki, Winti en Piao respectievelijk liederen over verstoppertje spelen, over een Surinaamse godsdienst en over een Chinees gokspel.

Slotakkoord

Bij alle dankwoorden werden Aad van der Hoeven, Barend ter Haar en Arie Vink door Martin Peroti, oud CRM-lid, namens Harmonie eveneens in een *Biki Panje* geholpen. Aad liet hierbij horen, dat hij het wel zag zitten over drie jaar naar Suriname te komen voor, zoals hij het noemde, 'een concert in de bossen van Suriname'. Harrold Sijlbing en Bram Wijnmaalen bedankten beide koren over en weer. Rita Harry besloot deze heerlijke kijkzangavond, na eerst nog even wat mensen van de organisatie in de bloemetjes te hebben gezet. Tot slot lieten de koren nog eens van zich horen in het samen gezongen dankgebed Dank sei Dir, Herr.

Het heeft die avond zeker nog enige tijd geduurd voor de laatste gast de kerk in Loosduinen had verlaten.

Voorjaarsconcert

Zaterdag 17 mei in plaats van een Oranjeconcert, nu eens een Voorjaarsconcert. Plaats van handeling: de *Nieuwe Kerk* aan het Spui in Den Haag.

Wat ging dat aanvankelijk moeilijk tegen die plastic platen tijdens de generale repetitie. Opvallend was hoe de leden hun zangmaatjes die niet op de generale waren geweest bijpraatten: 'Jongens het lijkt of je alleen staat te zingen. Aarnoud kan achter het orgel Aad niet zien of horen en Aad moet Aarnoud dan in de gaten houden, dus kijken, kijken, kijken.' Hoe zou het concert gaan. De eerste aanpassing: Aarnoud achter de vleugel. Omdat de zang toen lukte, zongen we weer lekker. Dan volgt een prachtig orgelsolo van Aarnoud en het optreden van Lisette Emmink in *Lascia chia pianga* en *Les Martyrs*. Wat gevreesd werd, bleef uit. Een mooi concert in een mooie kerk, maar ongeschikt voor kooruitvoeringen.

CRM-aandeel in Lisse

Op zaterdag 20 september trokken we naar Lisse voor een Vredesdienst in de kathedraal van de Bollenstreek. Het was een geweldige plaats om te zingen en verschillende leden hadden er een Echternachgevoel.

Enkele dagen later, op 24 september stonden we alweer op een podium. Nu geen repetitieavond, maar te gast in de *Bethelkerk* in Scheveningen bij vooral bewoners

Lisette Emmink

bij vooral bewoners

van de bejaarden- en verzorgingshuizen Het Uiterjooon, Deo Grati-as, de Pr. Willemhof en de Oosterhoeve met hun verzorgers en begeleiders, allen behorend tot het Schevenings Zorg Palet. Luim en ernst werden in dit concert zonder rustpunten afgewisseld. Een leuk effect kreeg het muzikale intermezzo Sonate voor twee orgels mee, van Lucinetti, waar Aad en Aarnoud elkaar afwisselend, hun kunnen op beide kerkorgels demonstreerden. Later herhaald met Gigout's La Grande Dialogue.

Doek gevallen voor Citydienst

Ja, de kerken lopen leeg, ook de Lutherse Kerk in Den Haag. De maandelijkse zondagavonddiensten zijn afgelopen. Koren uit heel het land vroegen of ze in deze diensten mochten optreden. Vele koren is dat gelukt. CRM echter het meest, wel 33 keer. Een enkele keer zelf twee maal per jaar. De Citydienst is onlosmakelijk verbonden met de Lutherse Kerk en Sander van Marion. 70 tot 80 mensen per Citydienst werd te weinig geacht. CRM mocht in de allerlaatste dienst 'het licht uitdoen' in een stikvolle kerk. Jammer!

Zondagavondzang in Maassluis

Op 5 oktober was CRM te gast in de Immanuelkerk te Maassluis. De samenzang vooraf was een welluidend intro op de rest van deze avonddienst. Dat we een toegift mochten geven, was voor de bezoekers een welkome verrassing.

Gemiddelde leeftijd CRM

Was de gemiddelde leeftijd in 1983 nog rond de vijftig jaar, nu is dat aanzienlijk opgelopen naar ruim 62 jaar.

Groots kerstconcert in Berkel

Op dinsdagavond 16 december werd CRM met hun aanhang verwacht in de Ark in Berkel-Rodenhuis. Zij waren uitgenodigd het kerstconcert van het Jeugdkoor Young Voices en het kinderkoor de Berkelse Zangertjes onder lei-

ding van Wieger Mandemaker luister bij te zetten. Het publiek had een heerlijke avond vol afwisseling.

Kerstconcerten CRM

Op zaterdagavond 20 en zondagmiddag 21 december werden traditiegetrouw de CRM kerstconcerten gehouden in de Grote Kerk te Den Haag. Medewerking werd verleend door het meisjeskoor Vivace uit Zwijndrecht onder leiding van Margaret de Swart met hun piano-begeleider Ton Kos en onze CRM-begeleider Aarnoud de Groen. Zacht neuriënd werd met Heavenly Light het concert geopend. Cees Benschop declameerde de tekst De geboorte van het Licht. Het blijkt telkens dat een combinatie van mannen- en meisjeskoor op zo'n avond goed uitpakt.

De afbeelding op de cover van het programmaboekje is een kleurgravure van de bekende Haagse beeldend kunstenaar Sees Vlag. De basis voor het drukproces is een linoleumsnede. CRM is Sees Vlag zeer erkentelijk voor het ter beschikking stellen van zijn kunstwerk voor het 'kerstdrukwerk'. Hij werd bereid gevonden zijn werk gratis te verbinden aan de zangkunst van de amateurs van CRM.

2004

CRM zingt al weer aan zee

Op zondag 8 februari trad CRM voor de tweede keer binnen een half jaar voor het voetlicht in de Bethelkerk in Scheveningen. Was het eerst op uitnodiging van Ko-

ren zingen voor ouderen, nu stond CRM daar om de Dienst aan Zee luister bij te zetten. Het was een onstuimige zondag, met wind 9 en uitschieters naar 11. Herinneringen aan 1953 komen bij je op.

Jan Plugge maakt notenboekje

Het was tijdens een van de CRM kerstconcerten in de Grote Kerk toen Jan Plugge bij een van de redactieleden zijn kunstwerkje liet zien.

Het notenschrift
door Lex Verhage

Samengesteld uit het CRM Nieuws
door Jan Plugge

Bij Lex Verhage leefde dit idee ook om te zijner tijd met zijn gebundelde notenschriften, verzameld uit CRM Nieuws te komen.

Aan Jan nu de eer, en voor de leden ter lering en vermaak.

Dankt nu allen God

Kapelmeester Sebastiaan van Steenberge van de O.L. Vrouwe Kathedraal in Antwerpen heeft in opdracht van CRM een compositie geschreven. Het voorbereidende werk om te komen tot een muziekstuk, dat door CRM gezongen kan worden, was geen kleinigheid. Het bestuur vond dat in het kader van het 75-jarig jubileum Van Steenberge die gelegenheid moest worden geboden en besloot met hem in gesprek te gaan om de mogelijkheid voor een opdracht te onderzoeken. Het vijf minuten durende werk werd begin april in studie genomen om begin 2005 voor het eerst uit te voeren in die mooie kathedraal van Antwerpen.

Lex Verhage ernstig ziek

Begin april bereikte de redactie het ontstellende bericht dat in zijn huis in 's-Gravenzande eindredacteur Lex Verhage door een zware hersenbloeding was getroffen. Zijn eindredactionele werkzaamheden worden voorlopig waargenomen door Wim Heijsteeg.

Cees Brokke is weer voorzitter

In de zeer korte algemene ledenvergadering die op 31 maart werd

gehouden is Cees Brokke met overgrote meerderheid van stemmen opnieuw tot voorzitter van CRM benoemd.

Ook Chiel Bakker, Berend Elzen, John Trommel, Aad Vellekoop en Dick Zeldenrust werden geïnstalleerd, respectievelijk tot penningmeester, voorzitter, organisatie, secretaris en muziekcommissaris. Bij een aantreden hoort ook een afscheid. Cees Los neemt afscheid als voorzitter; Cees Benschop als muziekcommissaris; Bram Wijmaalen, tweede voorzitter; Arie Vink, penningmeester/ledenadministratie en Barend ter Haar als secretaris.

CRM beroert Monster

Op zaterdag 27 maart concerteerde CRM in de *gereformeerde kerk* te Monster. Deze kerk stond op het

punt van slopen en voor de bouw van een nieuwe thuishaven heeft de kerkelijke gemeente veel geld nodig. Op allerlei manieren probeert ze dat bij elkaar te krijgen. Het oog van gereformeerd Monster, dit keer belichaamd door onze 2^e tenor Huib Vermeer, was deze keer op CRM gevallen. Ook Waldin Roes was deze avond weer van de partij. In de bekende wandelgangen werd hier en daar de wens geuit dat we een volgende keer zeker weer welkom zouden zijn.

Oproep redacteuren

Na de zoveelste smeekbede in CRM Nieuws om hulp bij het redactiewerk voor het vereni-

gingsblad, bleef het oorverdovend stil. Geen enkele (re)actie!

Nootzaak

We schrijven 17 maart. Enkele mannen van CRM zetten zich aan tafels waarop wat keyboards staan. De initiatiefnemer van dit alles, Lex Verhage, moest afhalen. Kees Schrijver staat voor die tafels bij een flip-over. Lesmateriaal wordt uitgereikt. De mannen krijgen lesstof voor 4 opeenvolgende woensdagavonden: een uur, voorafgaand aan de repetitie.

Anne Posthumus i.m.

Begin van het jaar overleed Anne Posthumus. De dirigent en musicus heeft bij ons koor een diepe indruk achtergelaten. In acht jaar tijd (1975-1982) heeft CRM gigantisch veel met hem gedaan. CRM gaf met hem 45 grote concerten en 52 medewerkingen aan kerkdiensten.

Eendracht maakte Macht

Op vrijdag 25 juni stond CRM in Maasdijk in de 100-jarige gereformeerde kerk aangetreden om dit jubileum mee te vieren. Ook de 90-jarige Harmonievereniging Eendracht Maakt Macht jubileerde deze avond lekker mee en presenteerde zich onder leiding van hun artistiek leider P. de Heus.

Lustrumconcert

Harmonie Voorschoten

Voorschoten kent een indrukwekkend cultureel leven en zij zijn daar trots op. Trots op de inzet van de vele vrijwilligers, de daadkracht om initiatieven te ontplooiën en het doorzettingsvermogen om kwalitatief iets moois te creëren. Harmonie Voorschoten bestaat 15 jaar – nog jong, maar met een stevige plaats binnen de Voorschotense muzikale samenleving - en CRM feliciteerde hen door aan hun lustrumconcert mee te werken.